

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Digres. II. De parvo numero electorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

DIGRESSIO II.

De parvo numero electorum.

Etiam & exploratum est apud omnes, quod si loquamur de omnibus omnino hominibus qui sunt in mundo, tam infidelibus quam Christianis, tam hæreticis quam Catholicis, multo major est numerus reproborum, quam prædestinatorum. Nam Christiani pauci sunt, comparati infidelibus: ut Gentilibus, Turcis, Judæis, & Mahometanis, & inter ipsos Christianos plures sunt hæretici, & schismatici. Unde dicit Angelus ad Elzram, 4. Elzræ cap. 8. (licet hic liber non sit canonicus.) *Hoc seculum fecit Deus propter multos futurum propter paucos.* Et infra: *Multis quidem creati sunt, pauci autem salvabuntur.*

Ratio etiam suffragatur: Primò quia prædestinati sunt amici Dei, & prædestinatio est specialis ac singularissima Dei amicitia: At una ex conditionibus ad amicitiam requisitis, est quod sit circa paucos, ut docet Aristoteles lib. 8. Et hic, & ibi D. Thomas lect. 6. Ergo prædestinati, comparative ad reprobos, pauci sunt.

Secundò, Prædestinati sunt veluti Reges & Principes, reprobi vero ut ipsorum famuli & servi; unde Proverb. 11. dicitur: *Qui stultus est servus sapienti.* Et Malach. 1. *Major serviet minori,* quod didicimus est de Esau typo reproborum, in ordine ad Jacob, qui eximiarum est prædestinatorum: Sed quilibet Rex multos debet habere servos, & semper sunt plures servi & famuli, quam Principes & Domini: Ergo & plures reprobi quam electi.

Tertiò, Omne pretiosum solet esse rarum & non vulgare, ut constat in auro, gemmis, unionibus, & lapidibus pretiosis: unde Seneca epist. 42. *Mediocri & in servitiam natura sepe natura produxit, eximia vero ipsa raritate commendat.* Sed prædestinatio in Scriptura lapidibus pretiosis comparatur: reprobi vero stercori & lutæ: Ergo prædestinati pauci sunt, comparative ad reprobos. Hoc præmissis,

Restat difficultas & controversia inter Theologos, an ex Christianis, qui verè tales sunt, & qui in fide Christi, & S. Romanæ Ecclesiæ obedientia, extra quam non est salus, vivunt, & moriuntur, plures sint prædestinati, quam reprobi?

Patrem affirmativam tenent Sylvester in Romana aetate Traçt. 2. super Evang. Dominicæ in Septuagesima, Suarez de prædest. lib. 6. cap. 3. Grapado traçt. 12. disp. 4. Ruiz disp. 54. qui plures ex Catholicis salvari putant; & inter hos Ruizius, devoto sexui favens, asserit plures fœminas esse prædestinatas, quam viros.

Sententia tamen negativa communior est inter Theologos, ut faceret Suarez loco citato num. 5. eamque docent Cajetanus super cap. 25. Matthæi. Vazquez & Molina super art. 7. hujus quest. Alvarez de auxiliis disp. 43. Philippus à S. Trinitate hic disp. 17. dub. 4. & ex Scripturæ interpretibus, Nicolaus de Lyra, & Maldonatus citati à Vazque, & Cornelius à lapide in cap. 24. Numerorum.

Verùm quis hominum scire potest consilium Dei, aut quis consiliarius ejus fuit? ut ait Apostolus: præsertim in hoc occultissimo & obscurissimo mysterio, quod meritò sacratissimum & secretissimum fidei anigma appellari potest? Melius certe esset hac in parte judicium suspendere,

A & nihil in particulari circa electorum numerum definire, sed potius per electorum semitas sollicitum esse ambulare, ac sobriam S. Thomæ sententiam sequi, qui hic art. 7. cum Ecclesia sentiens, inquit: *Melius dicitur quòd soli Deo cognitus est numerus electorum, in superna felicitate locandus.*

Quia tamen sapientibus & insipientibus debitorum sumus, & aliunde hujus quæstionis resolutio utilis esse potest ad excitandum in nobis Dei timorem, qui est initium sapientiæ, ac fundamentum salutis, & ut loquitur D. Ambrosius, *Clarus anima fluctuans*: placet breviter hic ostendere sententiam quæ asserit, ex Christianis & fidelibus multò plures esse reprobos, quam electos, Scripturæ, SS. Patribus, & historiarum Ecclesiasticarum magis esse consonam, quam aliam, quæ nuncietur electorum docet excedere multitudinem reproborum.

In primis ergo formidabilis est hæc Christi sententia, quam non semel, sed pluries in Evangelio expressit, & sapius inculcare voluit, *Multis sunt vocati, pauci vero electi.* quam sententiam plures ex SS. Patribus, & Scripturæ Interpretibus, ad ipsos etiam fideles & Christianos extendunt: ut Augustinus contra Crefconium lib. 3. cap. 76. Chryostomus homil. 24. in Acta Apost. Gregorius homil. 19. in Evangel. Lyranus, & Carthusianus, aliique Scripturæ Interpretes.

C Item Christus Luca 13. cuidam interroganti: *Domine si pauci sunt qui salvantur?* Respondit: *Contendite intrare per angustam portam, multi dico vobis querent intrare, & non poterunt.* Quibus verbis confirmavit Dominus quod audivit, (inquit Augustinus serm. 32. de verbis Domini) paucos scilicet esse qui salvantur, voluitque hoc responso legnitiam ac desidiarum nostram excitare & increpare: dum ex una parte videntes majorem partem fidelium, non admodum asperam vitam ducere, & ex alia existimantes majorem partem illorum salvari, aliqualem fiduciam concipimus, quòd licet negligentiores simus, neq. admodum in nos severi, & etsi aliquandò consentiamus, delectationibus sæculi frui, adhuc salvabimur, & penitentiarum locus dabitur. Dominus autem radices has præscindere cupiens, & omnem à nobis socordiam & negligentiam excutere, oculos nostros ad difficultatem adipiscendæ salutis erexit: *Contendite,* inquit, *intrare per angustam portam.* Quasi dicat, nolite solarium quærere pro vestra incuria & desidia, cogitando quòd plures salvantur, etiam mediocri curâ & studio, sed alacres estote, & valde solliciti ad contendendum intrare per angustam portam, *Quia multi querent intrare & non poterunt.* Id est, quia etiam ex his qui non omnino torpescunt, & jacent in suis vitiis, sed etiam aliquantulum de sua salute solliciti sunt, & querent intrare in cælum, non poterunt.

D Præterea Isaia 17. et 24. numerus electorum comparatur paucissimis spicis, quæ à messoribus relinquuntur in agro, et rarissimis olivarum bacis, quæ excusâ oleâ remanent in ramorum cacumine, vel panicularum granis, quæ remanent in vinea, finita vindemia. *Et erit* (inquit Propheta) *sicut congregans in messe quod restiterit, & brachium ejus sicut as leget, & erit sicut querens spicam in valle Raphaim, & relinquetur in eâ sicut racemus, & sicut excussio oleæ duarum vel trium olivarum in summitate rami.* Et cap. 24. *Quomodo si pauca oliva quæ remanserunt, excutiantur ex olea, racemi cum finita fuerit vindemia. Quæ verba expendens Hieronymus ibidem ait: Tanta erit*

40.

erit Sanctorum paucitas, de quibus Dominus loquitur in Evangelio, multi vocati & pauci electi, ut eorum paucitas bacca olivarum rarissimis comparetur, quae cum excussa fuerint atque demissa, vix pauca remaneant in ramorum cacumine? & quomodo cum fuerit finita vindemia, solent pauperes, egestate cogente, vacuas circuire vites, & pauca uvularum grana colligere. Unde etiam ab Apostolo electi, Reliquiae appellantur, quia pauci: ad Rom. 9. Si fuerit numerus filiorum Israel sicut arena maris, reliquiae salvae sunt. Et cap. 11. Reliquiae per electionem gratiae, salvae factae sunt. Ex quibus omnibus testimonio hinc, numerum praedestinatorum esse valde exiguum, comparative ad multitudinem reproborum.

41. Quod potest confirmari ex eodem Apostolo ad Ephes. 1. ubi loquens de electis inquit: Qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum. Et ad Ephes. 1. Sorte vocati estis. Ubi electos dicit esse sorte vocatos, ut eorum paucitatem designet. Nam sicut sortes, cum inter plura hominum millia mittantur, paucissimi tamen contingunt, & interdum insipientibus & pauperibus, relictis sapientibus & divitibus: ita paucissimis, inter multa hominum millia, fors praedestinationis contingit, & saepe eliguntur pauperes, insipientes, rustici, & ignobiles: relictis divitibus, sapientibus, nobilibus, & Regibus ac Principibus. Unde idem Apostolus 1. ad Corinth. 1. Videte vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes secundum carnem non multi potentes, non multi nobiles, sed quae stulti sunt mundi elegit Deus, ut confundat sapientes, & infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia; & ignobilia mundi & contemptibilia elegit Deus. &c.

42. Eadem veritas illustrari potest, & salvandorum paucitas amplius demonstrari ex variis figuris, quibus Deus eam in Scripturis declarare voluit. Nam aquis diluvij omnes, excepto Noë, & familia ejus, perierunt; & ut dicitur 1. Petri 3. Pauci, id est octo anime, salva factae sunt per aquas Omnes habitantes Sodomam, & finitimas regiones, excepto Loth, & filiabus ejus, flammis ultricibus consumpti sunt, Genes. 19. Ex sexcentis millibus pugnatorum qui egressi sunt de Aegypto, nullus praeter Josue & Caleb, in terram promissam, quae fuit regni caelestis typus & figura, ingressus est, Numer. 14. In devastatione Jericho sola Rahab cum suis servata est, Josue 6. Denique, ut notat Augustinus Tract. 122. in Joann. & alii SS. Patres duplex nobis à Joanne Evangelista Apostolorum piscatio, ipsius Christi iussu facta, proponitur Prima initio suae praedicationis: secunda post illius resurrectionem. Prima bonos & malos significat, quos nunc habet Ecclesia. Secunda tantummodo bonos, quos habebit in aeternum, completam in fine mundi resurrectionem mortuorum. In prima capta est multitudo piscium tanta, ut & rete scinderetur, & impleta duo navigia mergerentur. In secunda vero, quae ad dextram navigij (per quam beatitudo designatur) facta est, pauci pisces capti sunt: scilicet centum quinquaginta tres, ut hac paucitate piscium, paucitas electorum designaretur.

43. Accedunt etiam testimonia SS. Patrum. Nam Chrysostomus homil. 40. ad populum ait: Quot esse putatis in civitate nostra qui salvi fiant. Insestium quidem est quod dicturus sum, dicam tamen: Non possunt in tot millibus centum inveniri: quin & de his dubito: quanta enim in juvenibus quasi multitudo, quantum in senibus corpora, &c. Quae verba, licet videan-

tur per hyperbolem dicta, certissimum tamen existimat Chrysostomus, plures damnati quam salvati. Augustinus l. b. 3. contra Cresconium Grammaticum cap. 66. dicit quod Boni verius Christiani sicut per se ipsos multi sunt, in comparatione malorum pauci sunt: sicut multa grana quibus horrea magna complentur, pauca dicimus in comparatione peccatorum. Et alibi ad id probandum adducit locum illum Genesis 22. Sicut stella caeli, & sicut arena maris, sic erit semen tuum. Ubi per stellas caeli electos intelligit, & per arenam maris, reproborum. Unde ex Augustino, in quo numero arenarum excedunt stellas caeli, in eodem, numerus reproborum excedit numerum electorum.

Item plures Scripturae Interpretes, expendentes verba illa Sponsi Cant. 2. Sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias, docent quod dicitur spinarum huiusmodi quantitatem excedunt, sic praedestinatorum numerus, à reprobis longe superatur. Et notant quod Scriptura non dicit, sic amica mea inter extraneas, sed inter filias: ut per hoc designetur, numerum reproborum excedere numerum praedestinatorum, non solum per comparationem ad Gentiles & infideles, qui sunt extra Ecclesiam, sed etiam per comparationem factam inter ipsos fideles & Christianos, qui sunt Ecclesiae filij. Unde D. Gregorius homil. 19. in Evang. Ad fidem plures veniunt, sed ad vitam pauci perducuntur.

Quod potest etiam ex historia Ecclesiastica confirmari. Nam Baronius ad annum Christi 976. num. 3. tom. 10. narrat Beatum Nilum Abbatem, inter spiritalia colloquia, dixisse aliquando, Quod ex decem millibus vix reperitur una anima huic temporibus, quae ad manum sanctorum angelorum perveniat. Quo audito capere non omnes quasi uno ore dicere: Absit, hoc non est verum, haereticus est qui hoc dicit, &c. Quibus Beatus Nilus respondit, & dixit: Si verò demonstraveris verbum, Magnum Basilium, & Chrysostomum, Episcopum Hieronymum, & Theodorum Studiam, sed & apostolum ipsum, nec non sanctum Evangelium, eadem sentientes & dicentes, quid patiemini vos, qui in conspectu apruantes eo loquimini, & Spiritus sancto adversariis, & sanctorum Patrum metuenda verba haereticus tribuitis: Haec Baronius loco citato.

In ejusdem veritatis confirmationem, refert Cornelius à lapide, in caput 14. Numer. formidabilem historiam, quam hic de verbo ad verbum transcribam. Cum (inquit) D. Bernardus Abbas Clarevallensis, ab hac vita migrasset, quod contigit anno Domini 1133. horrenda visio Lingonensi Episcopo facta est. Apparuit enim namque Eremita quidam mortuus, quem viventem olim noverat, qui divino timore compunctus, ante aliquot annos, cum esset Decanus, dives, & nominatus, omnia contemnens, eremitorium pro Christi amore intravit. Quam cum de statu suo, & divini iudicij distributione interrogasset, ille respondit: Eam horam in qua ego corpore migravi, triginta hominum millia ab hac terra transferunt: e quibus Bernardus, Clarevallensis abbas, qui eadem hora obiit, una mecum ad caelos evolavit: dum alii ad purgatorium missi sunt: ceteri omnes, per poenitentiam summi iudicis condemnati, ad infernum perpetuo cruciandi descenderunt. Intelligite haec qui obli-

vificimini Deum, Psalm. 49. Dices primò, In Scriptura multitudo electorum vocatur innumerabilis: Apocal. 7. Multitudinem magnam quam numerare nemo poterat, &c.

ARTICULUS PRIMUS.

An, & quid sit reprobatio?

§. I.

Utraque difficultas resolvitur.

Dico primò: Dari in Deo reprobationem, seu decretum aliquod efficax, & immutabile, quo ab æterno aliquos homines & Angelos voluit à gloria excludere. Ita definitur in Concilio 3. Valentino can. 3. his verbis: *Fidenter fatemur prædestinationem electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem.* Item in Scriptura sæpe fit mentio expressa reprobationis, præsertim toto cap. 9. Epistolæ ad Romanos: aliquando verò sub parabolis & figuris, ut Matth. 13. ubi regnum cælorum simile dicitur *sagena misse in mare, & ex omni genere piscium congreganti, quam cum impleta, esset educentes, & secus litus sedentes, elegerunt bonos in vasa, malos autem foras miserunt.* Quæ verba expendens Chrysologus serm. 47. sic ait: *Similitudo hac prodit, cur in Apostolatam piscatores elegerit Christus, & captores piscium fecerit hominum piscatores, ut divini iudicij typus arte piscatoriæ monstraretur. Pisces congregat captura confusos, sed in vasa discretio dat electos: sic vocatio Christiana iustos & iniustos, malos, bonosque congregat, sed bonos malosque electio divina discernit.*

Præterea, in Sacris Paginis id dicitur reprobum, quod cum habeat necessaria ut possit consequi finem, ab illo tamen deficit. Sic Apostolus ad Hebræos 5. vocat reprobam terram illam, quæ habens sufficientem humorem ad fructificandum, producit tamen spinas & tribulos, eò quod deficiat à fine ad quem fuit creata à Deo, scilicet ut daret herbam virentem, & facientem fructum suum, ut dicitur Genesis 1. Item quia cognitio veritatis est finis intellectus, & voluntas ad bonum morale ordinatur: Gentiles à cognitione veritatis fidei deficientes, dicuntur ab eodem Apostolo ad Roman. 1. *raditi in reprobum sensum.* Et ad Titum cap. 1. homines male operantes, vocantur *ad omne opus bonum reprobi*: Sed multi sunt homines qui habent auxilia necessaria ut possint consequi suum finem, qui est vita æterna, qui tamen ab illo deficiunt, ut constat experientiâ: Ergo multi sunt homines reprobi.

Denique eadem veritas triplici ratione D. Thomæ demonstrari potest. Primum sic proponit hic art. 3. *Prædestinatio est pars providentiæ: ad providentiæ autem pertinet permittere aliquem defectum in rebus quæ providentiæ subduntur: unde cum per divinam providentiæ homines in vitam æternam ordinantur, pertinet etiam ad divinam providentiæ, ut permittat aliquos ab isto fine deficere, & hoc dicitur reprobare.*

Secunda habetur super cap. 9. Epistolæ ad Roman. lect. 4. ubi S. Doctor sic discurret: *Considerandum est quòd finis omnium divinatorum operum est manifestatio divine bonitatis. Proverb. 16. Omnia propter semetipsum operatus est Dominus, impium quoque ad diem malum. Tanta est autem divine bonitatis excellentia, quòd non potest uno modo, nec in una creatura sufficienter manifestari, & ideo diversas creaturas condidit in quibus diversimodè manifestatur, præcipuè autem in creaturis rationalibus, in quibus ejus justitia manifestatur, quantum ad eos quos pro*

K

eorum

omnibus gentibus, tribus, populis, linguis, stantes ante Thronum: Ergo ex Scriptura major saltem pars fidelium salvatur.

Sed negatur Consequentia: Nam ut notat Augustinus locis supra allegatis, licet prædestinati absolute loquendo, & nullâ factâ comparatione sint multi; respectu tamen multitudinis reprobatorum paucissimi sunt. Sicut licet multitudo stellarum sit maxima, & ferè innumerabilis, exigua tamen est, si comparetur cum arenis quæ sunt in litore maris. Unde ibidem annotavit S. Thomas, quòd cum dicitur: *Ex omni tribu, lingua, populo, natione, illa dicitio ex delectum quendam & segregationem paucorum ex multis denotat, & paucitatem electorum designat.*

Dices secundo, Non est minor Dei providentiæ circa homines, quam circa res alias naturales. Sed ex aliis rebus naturalibus plures consequuntur finem, quam ab illo deficiant, ut ex se patet: Ergo etiam ex hominibus plures consequuntur finem vitæ æternæ, quam ab illo deficiant, ac proinde plures sunt prædestinati quam reprobi.

Respondeo cum D. Thoma hic art. 7. ad 3. negando Consequentiam, & paritatem: Nam bonum, inquit, proportionatum communi statui nature, accidit ut in pluribus, & deficit ab hoc bono ut in paucioribus: Sed bonum quod excedit communem statum nature, invenitur ut in paucioribus, & deficit in pluribus. Cùm igitur beatitudo æterna, in visione Dei consistens, excedat communem statum nature, & præcipuè secundum quod est gratiæ deservita, per correptionem originalis peccati, pauciores sunt qui salvantur.

DISPUTATIO V.

De Reprobatione.

Hortatur Propheta Regius fideles inter medios cleros, sive ut habet alia versio, inter medias sortes, recumbere. Quod propterea dictum putat Bernardus: *Quoniam est inter timorem & securitatem, tanquam inter levam & dexteram, media videlicet spes, in qua mens & conscientia, molli nimirum supposito charitatis strato, suavissime requiescit. Quatenus scilicet spes à timore repressa, & Dei protectione eversa, per infernorum, cælestiumque considerationem, in salutari medio constituitur. Hoc enim modo (inquit idem Bernardus) sepe cellarum incolæ in celum ascendunt, & in infernum descendunt. Sicut enim assidue contemplando revivere amant gaudia cælestia, ut ardentius ea appetant; sic & dolores inferni, ut horreant, & refugiunt. Et hoc est quod propter salutem deprecatur Regius Vates, dicens: *Descendant in infernum viventes, videlicet ne huc descendant morientes.* Postquam ergo per considerationem mysterii prædestinationis, in cælestem patriam, spe futura gloriæ, ascendimus, & cælorum excelsa penetravimus; oportet, ut memi & consideratione reprobationis æternæ, in profundum inferni descendamus, & miseram reprobatorum sortem contemplemur. Agemus ergo primo in hac disputatione de existentia & essentia reprobationis. Secundò de ejus causa motiva. Tertiò de illius effectibus. Et ultimo, an Deus omnibus reprobis, tam parvulis, quam adultis, media ad salutem sufficientia conferat, discutiamus.*

Tom. II.